

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudců JUDr. Michala Fridricha a JUDr. Ivany Placek v právní věci žalobkyně: **Iona Š.**, nar. xxx, bytem Š., Praha, zast. JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 21, Praha 2, proti žalovanému: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o zaplacení **255.033,- Kč s přísl.**, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25.4.2013 č.j. 15C 290/2011-99,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku o věci samé ohledně 42.500,- Kč s přísl. **p o t v r z u j e .**

- II. Dále se rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku o věci samé **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni 70.000,- Kč se 7,75 % úrokem z prodlení z této částky od 28.4.2012 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku.

- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů 84.312,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Marka Nespaly.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem zamítl soud I. stupně žalobu, kterou se žalobkyně domáhala na žalovaném zaplacení 112.500,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % od 28.4.2012, řízení ohledně 2.503,- Kč s úrokem z prodlení z částky 142.503,- Kč ve výši 7,75 % od 28.4.2012 do zaplacení zastavil a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 37.268,- Kč. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala na žalovaném celkem 255.003,- Kč s přísl. z titulu zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která jí měla vzniknout nezákonným rozhodnutím podle § 8 zák.č. 82/98 Sb. K tomu předestřela, že usnesením policejního orgánu ze dne 15.3.2004 bylo proti ní podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání pro trestný čin podvodu ve spolupachatelství, následně překvalifikovaného (usnesením Vrchního soudu v Praze dne 25.5.2006) na trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 tr.zák., spojené s trestním stíháním pro trestný čin vystavení nepravdivého potvrzení podle § 129 tr.zák. (vedené nakonec pod č.j. OKFK-28/TC-2008-20). Skutkově se žalobkyně měla trestných činů dopustit tím, že v měsících listopadu a prosinec 1998 celkem ve 12ti případech potvrdila se spoluobžalovanými (Ing. Samuelem S. a Ing. Reném K.) v rozporu se skutečným stavem věci blokaci prostředků ve výši 25 % vystaveného dokumentárního akreditivu na účtu BCL Trading GMBH u Komerční banky a tím měla bance vzniknout škoda 1.174.728.508,- Kč. Trestní stíhání skončilo jeho zastavením usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 dne 24.2.2011 č.j. 2 Zt 45/2008 – 232 ve spojení s usnesením Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 21.4.2011, doručeného obhájci žalobkyně dne 28.4.2011, z důvodu, že posuzované skutky nejsou trestným činem a není důvod postoupení věci. Žalobkyně dále uvedla, že v rámci stíhání došlo k silnému mediálnímu tlaku, byly vydány hanlivé články v médiích, trestní stíhání mělo negativní dopad na její psychický a zdravotní vývoj, trpěla stresem, měla problém uplatnit se na pracovním trhu a byla zasažena i její rodina.

Žalovaný učinil nesporným shora uvedené skutečnosti o trestním stíhání žalobkyně a okolnost, že (dne 27.10.2011) u něho uplatnila předmětný nárok.

Uvedl, že na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu zaplatil žalobkyni 140.000,- Kč a ve zbytku navrhl žalobu zamítnout.

Žalobkyně vzala žalobu ohledně 140.000,- Kč s přísl. v průběhu řízení zpět (dále též ohledně 2.503,- Kč s přísl.) a v tomto rozsahu soud I. stupně řízení zastavil. Žalobkyně poté k výzvě soudu I. stupně s poukazem na judikatorní závěry (rozhodnutí NS ČR 30Cdo 402/2011, 30Cdo 5180/2009) uvedla, že z částky 140.000,- Kč si započítává na nárok za dobu od 22.11.2001 do 27.4.2006 částku ve výši 102.500,- Kč a „zbytek“ na nárok za dobu od 28.4.2006 do 28.4.2011 v požadované výši 150.000,- Kč.

Soud I. stupně s odkazem na §§ 1, 2, 5, 7 odst. 1 a 8 odst. 1 a § 31a odst. 1 a 3 zák.č. 82/98 Sb. a na judikaturu NS ČR (rozsudek sp.zn. 25Cdo 1487/2001) dovodil, že usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu je v případě, kdy trestní stíhání neskončí pravomocným odsouzením, nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Ve věci je proto dán odpovědnostní titul, na základě kterého se žalobkyně domáhá náhrady nemajetkové újmy, jak uzavřel i žalovaný a z tohoto titulu žalobkyni přiznal 140.000,- Kč. K výše uvedeným obdobím soud I. stupně nakonec uzavřel, že by bylo nevhodné, nelogické a nemožné vést dvě oddělená řízení o nároku žalobkyně. Zdůraznil, že účelem řízení podle zákona č. 82/1998 Sb. odškodnit nemajetkovou újmu, která v souvislosti s nezákonným trestním stíháním žalobkyni „jako taková“ vznikla a nelze zatěžovat žalobkyni vytyčováním a rozdělováním nemajetkové újmy dle uměle utvořených právních norem, které sice reflektují právní situaci v dané věci, nicméně nerespektují situaci faktickou, když žalobkyně nutně chápala své trestní stíhání jako jeden celek a z tohoto jednoho celku vznikla nemajetková újma. Vzhledem k tomu, že částka 140.000,- Kč byla ze strany žalovaného vyplacena jako náhrada nemajetkové újmy za celé trestní stíhání, soud I. stupně dovodil, že je nejlogičtějším postupem vyřešit náhradu nemajetkové újmy v souvislosti s trestním stíháním žalobkyně jako jeden celek.

Soud I. stupně shodně se žalovaným dovodil, že samotné konstatování porušení práva nemůže být přiměřeným zadostiučiněním za nemajetkovou újmu žalobkyně a s odkazem na judikaturu NS ČR (rozhodnutí sp.zn. 30Cdo 2813/2011, sp.zn. 30Cdo 2256/2011) uvedl, že při stanovení výše zadostiučinění soud vyšel z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následkům způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobkyně s přihlédnutím i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Zdůraznil současně, že kritéria, uvedená v § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., se nepoužijí, neboť se týkají výlučně stanovení odškodnění v případě nesprávného úředního postupu, spočívajícího v porušení práva na projednávání věci v přiměřené lhůtě. Žalobkyně byla stíhána pro podezření spáchání trestného činu podvodu dle

§ 250 odst. 1 a 4 trestního zákona, následně překvalifikovaného na porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 a 3 trestního zákona a pro trestný čin vystavení nepravdivého potvrzení podle § 129 trestního zákona, nebyla stíhání vazebně. Z provedeného dokazování vzal soud I. stupně za prokázané tvrzení žalobkyně, že trestní stíhání bylo medializováno. Ve výpisu z www.novinky.cz ze dne 2.7.2008, www.ct24.cz ze dne 24.10.2011 a www.ihned.cz ze dne 24.10.2011 je zmiňovaná žalobkyně jako jedna ze spoluobviněných. Další články v tisku, předložené ze strany žalobkyně, se týkaly předmětného trestního řízení, žalobkyně v nich však není jmenovitě zmiňována. Soud I. stupně dále dovodil z účastnického výslechu žalobkyně a z výslechu jejího syna Marka Š., že žalobkyně trestní stíhání nesla velmi těžce, a to i vzhledem k tomu, že její profese byla i jejím koníčkem, měla problémy sehnat obdobné zaměstnání. Nervozita, která byla spojená s trestním stíháním žalobkyně se následně projevovala i v rodinných vztazích, čímž trpěl zejména její syn Marek. Soud dále přihlédl k délce trestního stíhání, které trvalo pro žalobkyni od 15.3.2004 do 28.4.2011 zhruba 7 let a tuto dobu zhodnotil jako zcela nepřiměřenou. K tomu poukázal na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 31.3.2005 sp.zn. I ÚS 554/04, že každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného. Samotné trestní stíhání důrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti, dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je později pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován nestal, případně nebyl trestným činem. Soud I. stupně na uvedeném základě uzavřel, že poskytnutá částka 140.00,- Kč je způsobilá odškodnit nemajetnou újmu žalobkyně za předmětné trestní řízení a žalobu proto zamítl. Žalobkyni přiznal náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o.s.ř.

Proti zamítavému výroku rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání, v němž soudu I. stupně vytkla nesprávné právní posouzení věci. Namítla, že soud I. stupně přesvědčivě nezduvodnil, proč shledal částku 140.000,- Kč, vyplacenou jí žalovaným na odškodnění za vzniklou nemajetnou újmu, dostatečnou a z jakého důvodu pro určení výše náhrady nemohl alespoň podpůrně použít výpočet ve smyslu stanoviska NS ČR CPjn 206/2010 (týkající se primárně odškodnění nemateriální újmy v případě nesprávného úředního postupu), jak to učinila žalobkyně. Soud I. stupně přitom shledal délku trestního řízení žalobkyně, které probíhalo převážně v rámci přípravného řízení, zcela nepřiměřenou. Soud I. stupně na jedné straně zhodnotil její újmu jako závažnou, na straně druhé toto zjištění nepromítl do výše odškodnění. Žalobkyně má vzhledem k okolnostem jejího případu vyplacenou částku 140.000,- Kč za nepřiměřenou vzniklé nemajetkové újmě. Odvolatelka navrhl, aby odvolací

soud napadený rozsudek změnil a přiznal jí 112.500,- Kč s 7,75 % úrokem z prodlení od 28.4.2012 do zaplacení a náhradu nákladů odvolacího řízení.

Žalovaný navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného a setrval na svém procesním stanovisku k žalobě.

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud podle § 212 a § 212a o.s.ř. napadený výrok rozsudku soudu I. stupně a s ním související výrok o náhradě nákladů řízení a odvolání shledal zčásti opodstatněným.

Při nespornosti shora uvedených skutečností o trestním stíhání žalobkyně soud I. stupně správně konstatoval, že žalobkyni vznikl nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle § 8 a § 31a odst. 1 a 2 zák.č. 82/98 Sb., která jí byla způsobena nezákonným rozhodnutím – usnesením o zahájení trestního stíhání, zastaveným podle § 172 odst. 1 písm. b) tr.zák. z důvodu, že skutek není trestným činem (viz rozhodnutí velkého senátu NS ČR sp.zn. 31Cdo 3489/2007 a 31Cdo 2805/2011). Současně je nepochybné, že trestní řízení samo o sobě představuje natolik zásadní negativní zásah do života obviněného, že pro reparaci jeho následků v osobnostní sféře nemůže pouhé konstatování poručení práva postačovat, což konečně akcentoval i žalovaný. Žalobkyni proto náleží zadostiučinění v peněžní formě podle § 31a odst. 2 zák.č. 82/98Sb. Odvolací soud akceptuje i závěr soudu I. stupně, že (jakkoliv v průběhu účastníky v tomto směru instruoval) není v daném případě souladu s principem hospodárnosti a rychlé a účinné ochrany práv vyčleňovat z nároku žalobkyně dobu před účinností zák.č. 160/2006 Sb. s odkazem žalobkyně na uplatnění nároku za tuto dobu (od zahájení trestního stíhání do 27.4.2006) podle obecných ustanovení o ochraně osobnosti u jiného věcně příslušného soudu (§ 9 odst. 2 písm. a/ o.s.ř. ve znění účinném do 31.12.2013). Žalobkyně subjektivně pocítuje újmu, vzniklou předmětným trestním stíháním, jako újmu jedinou a žalovaný též k jejímu nároku přistoupil komplexně, když jí za celou dobu trvání nezákonného trestního stíhání poskytl 140.000,- Kč.

Žalobkyni lze přisvědčit, že co do výše zadostiučinění není napadené rozhodnutí dostatečně odůvodněno, neboť není zřejmé, jak soud I. stupně k závěru o tom, že žalovaným již poskytnutá částka 140.000,- Kč je pro žalobkyni dostatečnou satisfakcí za předmětné nezákonné trestní stíhání, dospěl. Soud I. stupně nicméně správně konstatoval, že pro stanovení výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu, způsobenou nezákonným rozhodnutím, nejsou využitelná kritéria § 31a odst. 3 zák.č. 82/98 Sb., do nichž se žalobkyně snažila podle obsahu žaloby vtěsnat svůj nárok. Ve smyslu soudem I. stupně zmíněné judikatury NS ČR (rozhodnutí sp.zn. 30Cdo 2256/2011, 30Cdo 2813/2011, publikované pod R 122/12 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) je pro výši zadostiučinění pro tento případ podstatná 1) povaha trestní věci

a v jejím rámci zejména hrozba trestního postihu, 2) délka trestního řízení, 3) následky způsobené v osobnostní sféře poškozeného. V předmětné věci trvalo trestní stíhání žalobkyně od jeho zahájení usnesením ze dne 15.3.2004 (srov. rozhodnutí NS ČR sp.zn. 30Cdo 3867/2011) do jeho pravomocného zastavení rozhodnutím Městského státní zastupitelství v Praze ze dne 21.4.2011 celkem sedm let, což je nepochybně doba pro trestní řízení nepřiměřeně dlouhá. Žalobkyně byla obviněna z trestných činů, za které jí hrozil vysoký trest - nejprve pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 4 tr.zák. č. 140/1961 Sb. s trestní sazbou až 12 let odnětí svobody, následně pro trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 225 odst. 3 tr.zák. s trestní sazbou odnětí svobody až 8 let. Následkem v její osobnostní sféře byl především stres, jemuž byla po dobu trvání trestního stíhání vystavena, jenž se promítl do jejího rodinného života a měl vliv i na jejího tehdy nezletilého syna a dále též ztráta zaměstnání a profesních možností v bankovní sféře. Žalobkyně nebyla po dobu trvání trestního stíhání omezena na osobní svobodě a míra jeho měřitelných následků v její osobnostní sféře není vysoká (za nejzávažnější z nich lze označit trvalou ztrátu možnosti žalobkyní preferovaného profesního uplatnění v bankovníctví), nicméně je třeba akcentovat, že stresujícímu vlivu trestního stíhání s hrozcí vysokou trestní sazbou byla vystavena po dobu nepřiměřeně dlouhou. Není též bez významu, že trestní stíhání žalobkyně a spoluobviněných bylo medializováno a její jméno v souvislosti s ním zveřejněno - mimo soudem I. stupně uvedená internetová zpravodajství také v článku v deníku Právo ze dne 29.3.2000, kde bylo uvedeno její příjmení ve spojení s příslušnou bankovní pobočkou.

Uvedené skutečnosti sice soud I. stupně správně posoudil, dále však již jeho rozhodnutí postrádá odůvodnění, jak dospěl k adekvátní částce zadostiučinění. Odvolací soud dospěl k závěru, že ani pro případ nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nezákonného rozhodnutí se nelze pro řádnou přezkoumatelnost rozsudku obejít bez určitého matematického výpočtu, vycházejícímu z individuálně určené základní částky za rok trestního stíhání. Tuto částku odvolací soud za použití § 136 o.s.ř. a vymezuje 30.000,- Kč za rok trestního stíhání žalobkyně, v jejímž rámci akcentuje zejména délku trestního řízení, po kterou byla vystavena narušení své osobnosti integrity tímto řízením s přihlédnutím k vysoké trestní sazbě trestu odnětí svobody, kterou byla ohrožena. Odpovídající kompenzaci nemajetkové újmy žalobkyně za sedm let trvající trestní řízení, které bylo zastaveno pro nedostatek trestnosti skutku, je pak celkem 210.000,- Kč, z níž žalovaný v průběhu řízení uhradil 140.000,- Kč, k úhradě tak zbývá 70.000,- Kč. Tuto částku proto odvolací soud žalobkyni změnou rozsudku soudu I. stupně podle § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř. přiznal spolu se zákonným úrokem z prodlení od 27.4.2012, kdy uplynula šestiměsíční doba, daná § 15 odst. 1 zák.č. 82/98 Sb. k předběžnému projednání nároku žalobkyně, uplatněného u žalovaného dne 27.10.2011. Výše úroku z prodlení vychází

z § 1 vl. nař. 142/94 Sb. ve znění vl. nař. č. 33/2010 Sb. Ve zbytku žalobního nároku 42.500,- Kč byl zamítavý výrok rozsudku soudu I. stupně podle § 219 o.s.ř. jako správný potvrzen.

Podle § 142 odst. 3 o.s.ř. má žalobkyně právo na náhradu nákladů řízení, kterou představuje v řízení před soudem I. stupně odměna advokáta za 6 úkonů právní služby z předmětu řízení ve výši 255.003,- Kč podle § 7 vyhl.č. 177/96 Sb. (vyhl.č. 484/2000 Sb. aplikovaná soudem I. stupně byla zrušena k 17.5.2013 nálezem Ústavního soudu č. 116/13 Sb.) po 9.340,- Kč a 6 paušálních náhrad jeho výdajů po 300,- Kč podle § 13 odst. 3 vyhl.č. 177/96 Sb. s 21 % DPH. Podle § 142 odst. 3 o.s.ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř. náleží žalobkyni náhrada nákladů odvolacího řízení za dva úkony právní služby podle shodných ustanovení ve výši 5.620,- Kč z předmětu řízení 112.500,- Kč (odměna advokáta) a 300,- Kč (náhrad jeho výdajů) spolu s 21 % DPH.

Proti výroku II. tohoto rozsudku je za podmínek § 237 o.s.ř. přípustné dovolání, které lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Proti ostatním výrokům rozsudku není dovolání přípustné.

V Praze dne 7. listopadu 2013

JUDr. Irena Saraliová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Hradová Jana